

CĂLĂTORIE ÎN ȚARA SOARELUI RĂSARE (I)

de Silvia Constantinescu

Pasiunea mea pentru Japonia a început cu aproape douăzeci de ani în urmă, când studiam la universitatea din Göteborg istoria artei. O parte din cursul de "artă neoeuropeană" trata despre "gravură japoneză". Entuziasmul cu care Anna Persson, cercetătoare la Muzeul de Artă din Göteborg, și cunoștințele temeinice pe care le-a arătat despre gravura japoneză în cadrul prelegerilor pe care le-a ținut la acest curs, au fost impunătoare și poate au contribuit la fascinația care mi-a creat-o gravura japoneză și, indirect, la interesul meu pentru Japonia. Gravura japoneză a fost de fapt prima mea întâlnire cu arta japoneză, dar și cu Japonia. Cunoștințele mele despre Japonia se reduceau la ce învățasem cu foarte, foarte mult timp în urmă în școală și din informații sporadice din presă sau de la televiziune, nu de puține ori eronate. M-am hotărât atunci să-mi completez cunoștințele de istorie și cultură japoneză, solicitând un loc la facultatea de limbă japoneză, curs care cuprindea istoria Japoniei și a limbii japoneze (20 de puncte, un semestru), în cadrul Universității din Göteborg, Instituția de limbi orientale, curs seral. Prelegerile și seminariile erau ținute de două ori pe săptămână, a câte 3 ore, de o profesoară japoneză, Cheiko Fujio Düring, autoarea mai multor lucrări despre Japonia, care avea un șarm deosebit, exprimat în felul cum se purta și nu mai puțin cum vorbea limba suedeză. Șarmul lui Cheiko și pasiunea pentru gravura japoneză m-au ajutat să trec peste oboseala dată de 8 ore de muncă ca bibliotecară la Biblioteca de Stat din Göteborg și mai ales să nu lipsesc de la nici o prelegere și seminar. Ba mai mult, să-mi fac temele cu multă conștiințiozitate, folosind pentru aceasta pauzele de cafea, momentele când eram în informații la bibliotecă și când nu aveam întrebări de la cititori, drumul cu tramvaiul sau autobuzul de acasă la servicii și invers (căci acasă mă așteptau patru copii, între 10 și 18 ani, care nu-mi lăsau timp pentru altceva), pentru exersarea hiraganei și katakanei. Trebuie să spun cu mândrie că, deși cunoștințele mele de limbă japoneză după numai un semestru erau extrem de limitate, eram totuși singura bibliotecară din cadrul bibliotecii de stat din Göteborg care știa cum se caută într-un dicționar japonez, lucru destul de important, pentru că nu seamănă cu căutarea într-o enciclopedie sau dicționar cu alfabet latin și pentru că adesea cititorii veneau cu întrebări despre aceasta.

Acest curs mi-a deschis o lume nebănuită, despre care, în ciuda meseriei mele de profesor și bibliotecar, știam foarte puțin. Cunoștințele primite despre Japonia - "Țara soarelui răsare", mi-au dat o mare satisfacție! Pasiunea mea pentru Japonia și apoi pentru China (cunoștințele despre Japonia m-au ajutat să înțeleg importanța culturii chineze asupra întregii Asii și chiar, în unele domenii, și asupra lumii occidentale și de aceea am trecut apoi și la studiul "limbii și civilizației chineze") am transmis-o și membrilor familiei mele. Soțul meu, arhitectul Octavian Ciupitu, era deja cu mulți ani în urmă interesat de arhitectura japoneză și chineză, de "orașul ideal", de grădinile chineze și japoneze și de teoriile lui Confucius, ceea ce a făcut ca pasiunea mea pentru gravură japoneză să fie împărtășită fără rezerve. Iar interesul pentru gravura japoneză s-a concretizat la el în studiul semnăturilor artiștilor japonezi. Împreună am început achiziționarea de cărți despre China și Japonia, ajungând astăzi să avem o bibliotecă destul de mare despre arta chineză și japoneză, lărgindu-ne astfel și cunoștințele despre aceste țări. Am început timid să achiziționăm obiecte de artă japoneză și chineză, nu extrem de scumpe, ce-i drept, astfel că am reușit să colecționăm, de la diverse servicii de ceai și cafea, și câteva gravuri de Hokusai, Hiroshige, Toyokuni, etc. Nici copiii noștri n-au rămas neinfluențați de această pasiune. Astfel am convins-o pe fetița noastră cea mare, Mariejeanne-Atanasia, care studia la Universitatea din Göteborg istoria artei și

limba italiană, să studieze în paralel și "limba japoneză și chineză", devenind, timp de un an, colega mea de clasă. Fetita noastră cea mică, Anne-Marie Theodora, biolog, acum doctor în medicină, și-a completat cunoștințele cu un curs de "istoria artei" la universitatea din Stockholm, curs ce cuprindea și o parte despre "gravura japoneză", ca "să pot discuta cu părintii mei", cum obișnuiește ea să spună. Băiatul nostru cel mare, Marc Paul Veniamin, care a studiat inginerie spațială și care lucrează acum la NASA, a mers atât de departe, încât s-a căsătorit cu Candace, o superbă americano-japoneză, și a început și să colecționeze, cu ajutorul nostru, al părinților, gravuri și porțelanuri japoneze. Și Theo Alex Christian, cel mai mic dintre copiii noștri, acum doctor în Drept, s-a arătat interesat de subiect și chiar a început să colecționeze gravuri japoneze, ce-i drept, astăzi nu are decât una, un Toyokuni al III-lea, dar ne-a rugat pe noi, părinții, care nu scăpăm nici o licitație din Stockholm, să-l ajutăm la mărirea colecției.

Acest interes, această pasiune pentru Japonia și China trebuia să se concretizeze, mai devreme sau mai târziu, într-o călătorie în aceste țări. Nu era nici un secret pentru nimeni din familie că-mi doream să călătoresc în China și Japonia. China era un vis mai ușor de realizat financiar, și visul ar fi devenit realitate, pentru că planificasem o excursie în China anul acesta, deoarece de la Stockholm o excursie organizată la Pekin de 7 zile, care cuprinde vizită la zidul chinezesc, palatul imperial, palatul de vară, mausoleele Ming și altele, nu costă mai mult de 16.000 de coroane pentru 2 persoane, cu hotel de 4 stele, inclusiv operă chineză și rață de Pekin. Japonia, în schimb, era mai greu de ajuns, căci o excursie de 7 zile, cu vizitarea câtorva orașe, centre culturale, ca Tokyo, Kyoto, Nara, Kamakura, Nikko, depășește cu mult 40.000 de coroane. Era deci de nerealizat curând.

Dar s-a petrecut o minune! Băiatul nostru cel mare, Marc, în drum de la Houston spre City-Star de lângă Moscova, la antrenamentele comune ale astronautilor și cosmonauților, s-a oprit, între 4-7 ianuarie 2001, acasă la noi. Theo, care studia la Austin, era deja venit în vacanță din 20 decembrie 2000 (Mariejeanne și Anne-Marie locuiesc la Stockholm). La masa de prânz din 4 ianuarie, în jurul căreia eram adunați părinții și băieții, Marc, foarte grav și cu emoție în glas, ne-a spus că vrea să ne facă o comunicare. Drept să spun, eu m-am speriat puțin, iar pe fața soțului meu am citit nedumerire. Am observat însă că Theo îmi urmărea foarte intens reacția. Marc, căruia nu i-a plăcut niciodată să țină cuvântări, mi-a înmănat un plic. În el era o scrisoare în limba engleză, adresată mie și soțului meu, de la Marriott International, Inc. Am încercat s-o citesc, dar, de emoție, n-am înțeles nimic. Soțul meu mi-a luat scrisoarea din mână și a început s-o traducă în română. Scrisoarea ne anunța, pe mine și soțul meu, că suntem bineveniți să ne petrecem o vacanță de 8 zile într-unul din hotelurile Marriott oriunde în lume și că nu ne rămâne decât să anunțăm destinația și perioada când dorim să ne facem vacanța, folosind ca transport una din liniile aeriene care colaborează cu Marriott, căci și transportul ne era oferit.

Toate privirile s-au îndreptat spre mine. Eu eram însă mută și cu o expresie de mare nedumerire. Nu am putut să scot nici un cuvânt, și sinceră să fiu, nu înțelegeam încă despre ce este vorba. Marc, care se aștepta, probabil, la o reacție exuberantă de bucurie, arăta puțin decepționat, mai ales că nici soțul meu nu exprima mai multă bucurie. Theo, și el puțin contrariat, dar de atitudinea noastră, ne-a întrebat: "Nu vă bucurați?!" Nu înțelesesem imediat că este vorba de un dar, căci nici formularea din scrisoare nu mă ajutase prea mult. Atunci Theo ne-a explicat că Marc ne face cadou o excursie de 8 zile unde vrem

noi în lume, dar că ei, copiii, știindu-ne pasiunea, cred că noi vom alege China sau Japonia.

Acum am început să înțeleg că de fapt toți cei 4 copii ai noștri știau de dar de mult. De fapt darul trebuia să-l primim de Crăciun 2000, când planificasem ca toată familia să fim acasă, dar pentru că Marc n-a putut veni decât pe 4 ianuarie, înmânarea darului a întârziat. De Crăciun, obiceiul familiei este să ne facem daruri unul altuia (chiar dacă darurile copiilor pentru noi părinții sau pentru frații lor erau plătite tot de noi, părinții, până când au început ei să aibe venituri proprii) și în fiecare an ne amuzam cu deschiderea pachetelor. Anul trecut, sub pomul de Crăciun, în locul pachetelor îmbrăcate în hârtii colorate și cu desene de Crăciun, pentru noi, părinții, erau 3 plicuri. Unul de la Theo, cu o scrisoare prin care ne comunica cum că în conținutul nostru Moș Crăciun Theo a depus suma de 12.500 de coroane din economiile sale de la practica de avocat din vară cu specificația: "pentru excursia voastră"; un altul era de la Mariejeanne, mămică acum de 2 fetițe, care conținea 1.500 de coroane cu mențiunea "pentru excursia voastră", și al treilea de la Anne-Marie, cu 2000 de coroane, cu aceeași mențiune. Am crezut atunci că, știind că ne doream o excursie în China și Japonia, în ciuda faptului că știau că suntem împotriva darurilor în bani, doreau să contribuie la strângerea de fonduri pentru realizarea în viitor a acestei dorințe. Abia acum înțelegem despre ce excursie vorbeau ei.

M-am simțit fericită, nu atât pentru darul nemaipomenit din partea copiilor noștri, ci mai ales pentru gândul lor de a ne da nouă, părinții lor, posibilitatea să ne realizăm un vis.

Poate că ar fi locul potrivit să fac o precizare aici, mai ales pentru mulți din românii din România, care adesea cred că românii din străinătate sunt plini de bani. Nu știu cum este la alții, dar eu și soțul meu în România am lucrat, fără nici o figură de stil, de dimineață până noaptea: 8 ore pe zi, eu ca redactor și soțul meu ca arhitect, și încă 3-4 ore pe zi, după programul obișnuit, făcând amândoi croitorie, ca să avem cu ce întreține o familie cu 4 copii și cu plăți ratele la apartamentul cumpărat pe credit - apartament care apoi, când am emigrat, statul român ni l-a confiscat; și aici, în Suedia, deși am muncit mult și conștiincios, tot de dimineață până noaptea, soțul meu ca arhitect, dar și predând cursuri de arhitectură clasică la KTH sau la universitatea populară, iar eu ca bibliotecară, profesor de limbă maternă, translator, baniu, după ce am plătit impozitul, după ce am plătit taxele la școală privată a copiilor, mâncarea noastră cea de toate zilele, telefonul, lumina, etc., abia ne-au ajuns de o excursie cu familia în afara Suediei o dată pe an, în perioada cu preturi scăzute, să cumpărăm o carte sau să mergem la un spectacol de operă, din când în când. Și, evident, să acoperim deficiturile publicației CURIERUL ROMÂNESC. Deci, o excursie care să ne coste circa 40.000 de coroane era posibilă doar dacă am fi câștigat la LOTO.

După ce ne-a trecut emoția provocată de surpriza darului, am început să planificăm călătoria, căci alesesem: Japonia!

Doream să facem, ca întotdeauna, o călătorie de artă, cu vizitarea muzeelor, templelor și sanctuarelor din câteva orașe: Kyoto, Nara, Kamakura, Nikko, orașe care sunt leagănul culturii japoneze, și evident și Tokyo. Ne era clar că o astfel de excursie n-o puteam repeta în fiecare zi, nu numai pentru că financiar este o problemă, sau că vârsta noastră nu ne-o mai permite, dar mai ales pentru că mai avem de făcut încă o vizită: în China!

Cunoștințele noastre despre Japonia erau despre istoria și arta Japoniei. Literatura pe care o posedăm se referă tot la arta și istoria Japoniei. Ne lipseau însă cunoștințele concrete de care ai nevoie când pornești singur la o astfel de aventură.

(Continuare în numărul următor).